

Van: **Gerrit Groot Wassink** <d11m.nieuwsbrief@gmail.com>
Aan: **Gerrit Groot Wassink** <d11m.nieuwsbrief@gmail.com>
BCC: **g.grootwassink@gmail.com** <g.grootwassink@gmail.com>
Onderwerp: Nieuwsbrief De Elf Marken 2024 nr. 26
Datum: 05.07.2024 11:40:22 (+02:00)

Nieuwsbrief De Elf Marken 2024 nr. 26

Onthulling herdenkingsbord voor slachtoffers 'Drama De Pauw'

In een nieuwsbrief van vorige maand kondigden we aan dat een herdenkingsbord geplaatst zou worden ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de inval op 29 maart 1945 in woning De Pauw aan Oxerweg 14 in Joppe. Dit kon gerealiseerd worden door een goede samenwerking tussen De Elf Marken, Rotary Gorssel en de Stichting Stolpersteine Lochem.

Woning De Pauw anno 2024

Op zaterdag 29 juni is dit bord in aanwezigheid van genoemde organisaties, wethouder Lex de Goede, familieleden van nabestaanden en een groot aantal andere belangstellenden onthuld. Daarbij werden door diverse personen warme woorden gesproken en ook het belang benadrukt dat we dit soort oorlogsmisdaden nooit mogen vergeten. Het bord werd onthuld door Aart Drost en de huidige bewoner van De Pauw Koos Bleeker.

Belangstellenden tijdens de plechtigheid

Het herinneringsbord dat voor De Pauw is geplaatst

Tijdens de plechtigheid werd door Roel Hendriks het verhaal van het 'Drama van De Pauw' verteld. Omdat wij het van belang achten dat zoveel mogelijk mensen dit verhaal lezen, drukken we het hieronder onverkort af.

Het drama van De Pauw

Hoe wrang kan het zijn dat we hier 80 jaar na de oorlog samenkomen om de mensen te herdenken die toen antwoord hebben gegeven op de vraag die nu weer actueel is: wat ga ik doen als mijn land wordt aangevallen door een ander land en mijn vrijheid bedreigd wordt. Hoeveel van ons zouden het kunnen opbrengen om hun leven daarvoor op het spel te zetten, zoals de mensen die wij hier gedenken, hebben gedaan.

Het is **donderdag 29 maart 1945**. Ook hier in Joppe zindert het van spanning, want iedereen is ervan overtuigd dat de bevrijding aanstaande is. Het komt hard aan als een groep Amsterdamse Landwachters een inval pleegt in het houten zomerhuis 'De Pauw' aan de Oxerweg in Joppe. Wat velen niet weten is dat De Pauw het tijdelijk onderkomen is van mr. Paul Drost, de afgezette burgemeester van Borculo, zijn vrouw en de drie kinderen, resp. vijf, vier en twee jaar oud. Drost krijgt het adres via zijn bevriende collega Thate, de burgemeester van Gorssel. De Pauw is eigendom van Hoekstra, de grootvader van de huidige bewoner Koos Bleeker. Terwijl een van de landwachters versterking gaat halen, bewaakt de andere met het geweer in de aanslag mevrouw Drost en de vier onderduikers. Bij terugkomst hebben de landwachters de zojuist in Gorssel gearresteerde Willem Voorbeijtel Cannenburg (29) bij zich.

Wie waren de mensen die bij dit drama betrokken waren en die aan drie jonge mensen het leven kostten?

De hoofdbewoner van De Pauw is de Borculose burgemeester Paul Drost die met zijn gezin uit zijn gemeente verbannen is omdat hij, als een van de vier burgemeesters in Nederland, weigert mee te werken aan anti-joodse maatregelen. Drost hoeft niet onder te duiken, heeft zelfs een functie bij de directie voedselvoorziening in Overijssel, maar hij verloochent zijn anti-Duitse houding niet en gebruikt het zomerhuis ook als onderduikadres voor gezochte verzetsstrijders.

Onder de vier onderduikers zijn twee broers: **Luuc (23) en Jaap van Wijngaarden (21)**. Ze hebben in de oorlog incidenteel al aan het verzet deelgenomen en hebben herhaaldelijk 'ondergedoken' gezeten. Na eind oktober 1944 met een Engelse parachutist door de vijandelijke linies te zijn gekomen gaat Luuc naar Engeland voor een agentenopleiding en leert parachutespringen en (de) coderen. Begin maart '45 wordt hij in dienst van de Britse Intelligence boven de Veluwe per parachute met zender en al bij Barneveld gedropt om Britse piloten die in Overijssel ondergedoken zitten door de linies te brengen.

Hij neemt direct contact op met Jaap, die zich vervolgens bij hem voegt. Zij slagen erin om de IJssel over te steken ondanks de zeer strenge Duitse controle. De broers leggen contact met verzetsmensen in de omgeving van Deventer en Gorssel en zijn tot de inval in De Pauw in het kader van Luucs opdracht doende met het opzetten van een ontsnappingsroute voor neergeschoten en ondergedoken geallieerde vliegers.

Mr. Arnoud Cornelis van Dam (36) is in 1940 directeur van een scheepvaartmaatschappij in Rotterdam, maar als na het bombardement een langer verblijf in Rotterdam niet mogelijk is, verhuist zijn gezin naar zijn grootouders in Barchem. Enkele maanden later vertrekt hij eveneens naar Barchem, waar hij al snel volop betrokken raakt bij het verzet: "Ik kan niet anders dan kiezen voor het verzet", zegt hij tegen zijn vrouw. Van Dam speelt een belangrijke rol in de illegaliteit rond Barchem, Zutphen en Lochem, wordt de bezielende leider van de "Landelijke Organisatie voor hulp aan Onderduikers" (L.O.). Omdat hij weigert om graafwerk voor de Organisation Todt (O.T.) te verrichten, duikt hij onder in De Pauw.

Gerard Wouter van den Wall-Bake (21) is geboren in Vorden. Hij overweegt een studie voor het notariaat te beginnen, maar de oorlog gooit roet in het eten. Om aan tewerkstelling in Duitsland te ontkomen moet hij noodgedwongen onderduiken. Bovendien is hij een mooi lokaas voor zijn veel gezochte vader die hoofd is van de ondergrondse in Oost-Gelderland. Om die reden zit Gerard Wouter al eens met zijn moeder gevangen in het Oranjehotel in Scheveningen. Na hun vrijlating keren zij terug naar Vorden. Gerard Wouter duikt onder bij zijn tante, mevr. Voorbeijtel Cannenburg-baronesse van Pallandt in Gorssel. Zij heeft echter een tweejarig dochtertje en een tweede kind is op komst. Het wordt te druk in huis, Wouter verhuist naar de familie Drost in De Pauw.

Luuc van Wijngaarden wacht de komst van de landwacht versterking in de Pauw niet af. Na een flinke duw tegen een deur slaagt hij erin naar buiten te komen. De landwachter schiet op hem, maar raakt hem niet waardoor hem een gruwelijke dood bespaard is gebleven.

De arrestanten worden aanvankelijk opgesloten in het seinwachtershuisje bij de spoorwegovergang in Joppe, waar ze later door de SD worden opgehaald en overgebracht naar de Dienststalle op de Brinkgreven in Deventer. De kinderen Drost blijven met de huisbediende lekje van Pamelen in De Pauw achter. Mevrouw Drost wordt enkele dagen later vrijgelaten, de overige arrestanten worden opgesloten op het landgoed Oxerhof, waar ze op 5 april, een dag voor de bevrijding, met zeven andere gevangenen gruwelijk worden vermoord.

Hun moordenaars zijn door het Bijzonder Gerechtshof te Zutphen eind 1948 veroordeeld tot gevangenisstraffen van 9 tot 20 jaar. Enkel komen als "lichte gevallen" vrij.

Paul Drost is op het moment van de inval in De Pauw niet thuis. Op weg naar huis wordt hij gewaarschuwd door de 10-jarige buurtgenoot Age Schaap. Drost duikt meteen onder bij een boerin in Markelo. Uitgerekend op de dag van de executies op de Oxerhof komt Age bij een Canadese artillerieaanval om het leven.

Na de oorlog keert Paul Drost weer terug naar Borculo waar hij later ook weer burgemeester wordt. En, afsluitend, hoe wrang kan het zijn dat zelfs twee rampzalige wereldoorlogen de mens er niet toe hebben kunnen brengen om met elkaar in vrede te leven.

Roel Hendriks vertelt het verhaal van De Pauw

Tot slot

Wilt u reageren op dit artikel of heeft u andere vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze nieuwsbrief, bel 0575-491224 of mail naar nieuwsbrief@deelfmarken.org

Met vriendelijke groet,
De Elf Marken Gorssel
Redactie Nieuwsbrief
Gerrit Groot Wassink

Uitschrijven:

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen, stuur dan een mailtje naar nieuwsbrief@deelfmarken.org